

СЛАВНИЙ 40-РІЧНИЙ ЮВІЛЕЙ ДНДКІ ВЕТЕРИНАРНИХ ПРЕПАРАТІВ ТА КОРМОВИХ ДОБАВОК

*І. Я. Коцюмбас, директор Інституту, доктор ветеринарних наук, професор,
член-кореспондент НААН, заслужений діяч науки і техніки України,
володар почесного титулу „Doctor honoris causa”*

Державний науково-дослідний контрольний інститут ветеринарних препаратів
та кормових добавок,
вул. Донецька, 11, м. Львів, 79019, Україна

У жовтні 2015 року Державний науково-дослідний контрольний інститут ветеринарних препаратів та кормових добавок відзначає 40-річчя від заснування. Стратегічним напрямком його розвитку була і залишається підготовка наукових кадрів, відповідно до профілю, які б професійно виконували делеговані державою функції. Рівень забезпечення сучасним обладнанням, науковими кадрами дозволяє Інституту з високим рівнем вірогідності проводити дослідження з якості, безпечності та ефективності ветеринарних препаратів, кормових добавок і преміксів та готову продукцію тваринного походження на залишкові кількості діючих речовин ветпрепаратів, солей важких металів, радіонуклідів, шкідливих хімічних речовин, визначати бактеріальну і паразитарну забрудненість, мутагенність і канцерогенність, ідентифікацію білків різних видів тварин та птиці і ГМО.

Державний науково-дослідний контрольний інститут ветеринарних препаратів та кормових добавок відзначає 40-річчя від часу заснування. Інститут є провідною координуючою науково-контрольною установою України з проведення науково-дослідних робіт із розробки нормативно-технічних документів, методів контролю та здійснення державного нагляду за якістю та безпечністю продукції, яка використовується у ветеринарній медицині та тваринництві, експертизи, апробації, стандартизації, сертифікації і реєстрації вітчизняних та імпортованих ветеринарних препаратів, кормових добавок, преміксів.

Біля витоків знаного нині Інституту стояли відомі вчені — Сергієнко Олексій Іванович, доктор ветеринарних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України та Косенко Михайло Васильович, доктор ветеринарних наук, професор, член-кореспондент НААН, академік УТА, заслужений діяч науки і техніки України. Ці вчені своєю жертвовною працею зробили неоціненний внесок у створення і формування як Інституту, так і основних напрямків його діяльності.

Історія становлення Інституту розпочалася 40 років тому, а саме Наказом № 420 від 30 вересня 1975 р. було створено Західно-Українську зональну науково-контрольну лабораторію Всесоюзного державного науково-контрольного інституту ветеринарних препаратів (ВДНКІ ветеринарних препаратів, м. Москва).

У подальшому розвитку та становленні ЗУ ЗНКЛ, а пізніше і Інституту, вирішальну роль відіграв П. П. Достоєвський, який на той час очолював Головне управління ветеринарії з Держветінспекцією МСГ України.

1 січня 1989 року на базі лабораторії був створений Український філіал ВДНКІ ветпрепаратів як самостійна юридична установа з повним господарським розрахунком і самофінансуванням. Це відкривало перспективи розвитку і розширення науково-дослідної і держконтрольної роботи, вирішення кадрових і фінансових питань, створення у Львові потужної науково-дослідної установи ветеринарної медицини.

У грудні 1991 року Український філіал ВДНКІ ветпрепаратів був реорганізований у Державний науково-дослідний контрольний інститут ветеринарних препаратів та кормових

добавок. У цей період були визначені основні напрямки науково-дослідної, організаційної та держконтрольної роботи: було зроблено акцент на підготовці сучасної генерації українських науковців, дослідження яких стали конкурентоспроможними з досягненнями зарубіжної ветеринарної медицини.

Загальнодержавне визнання Інституту підтверджено нагородженням його у 2001 році Почесною Грамотою Кабінету Міністрів України.

З березня 2004 року автору цих рядків напевно долею судилося продовжити естафету добрих справ і творити уже новітню історію. Усі ці роки Інститут успішно виконує роль головної установи, яка невтомно працює над вирішенням актуальних питань ветеринарної науки і практичної ветмедицини, не знижуючи темпів свого цілеспрямованого розвитку, використовуючи при цьому, кращий вітчизняний і зарубіжний досвід, значний науковий потенціал, виключно сучасні методи досліджень, інформаційні ресурси та інтеграційні можливості.

Сьогодні в Інституті працює 46% науковців із ступенями, з яких 40 кандидатів і 9 докторів наук. Працівники Інституту щорічно підвищують свій науковий рівень, захищають 5-6 дисертацій. На рахунку колективу Інституту 570 завершених і впроваджених у серійне виробництво наукових розробок; 11 авторських свідоцтв; 49 патентів на винаходи, деклараційні патенти та патенти на корисні моделі, серед яких — 3 міжнародні. Вийшли з друку 23 монографії, 7 довідників, 8 посібників, 88 стандартів, понад 150 методичних вказівок і рекомендацій, опубліковано понад 1500 наукових статей, у т. ч. 80 — у зарубіжних виданнях. Для контролю якості ветпрепаратів та кормових добавок профільні лабораторії Інституту використовують понад 500 сучасних методів і методик, з яких 70 розроблено вченими Інституту і передано для роботи профільним лабораторіям ветеринарної медицини України різних рівнів.

Інститут є ініціатором досліджень із розробки нових протимікробних лікарських препаратів на основі фторхінолонів для профілактики та лікування акушерських, гінекологічних, мікотоксикологічних, шлунково-кишкових та респіраторних захворювань тварин та птиці. Передані виробництву розроблені нормативні документи на високоефективні дезінфікуючі засоби класу “Кристал”, “Неодез Екстра”, які використовуються для обробки тваринницьких приміщень, в тому числі, з присутністю тварин і не мають аналогів у світовій практиці. Високу ефективність на виробництві підтверджують розроблені вченими Інституту нові антигельмінтні препарати, на придбання яких поступають численні замовлення з інших країн. Передано у серійне виробництво 160 рецептур на фітопрепарати, 75 — на кормові добавки і премікси.

Рівень забезпечення сучасним обладнанням, науковими кадрами дозволяє Інституту з високим рівнем вірогідності проводити не тільки дослідження з якості, безпечності та ефективності ветеринарних препаратів, кормових добавок і преміксів, а й досліджувати сировину та готову продукцію тваринного походження на залишкові кількості діючих речовин ветпрепаратів, солей важких металів, радіонуклідів, шкідливих хімічних речовин, які застосовуються в агропромисловому виробництві, визначати бактеріальну і паразитарну забрудненість, проводити дослідження на мутагенність і канцерогенність, ідентифікацію білків різних видів тварин і птиці, ГМО. Колектив Інституту ініціював розробку Національної програми моніторингу залишків ветпрепаратів у продуктах тваринництва, підготував відповідні матеріали, які були схвалені Верховною Радою України і використані при розробці Закону України № 1446-VI від 04.06.2009 “Про Загальнодержавну цільову економічну програму проведення моніторингу залишків ветеринарних препаратів та забруднюючих речовин у живих тваринах, продуктах тваринного походження і кормах, а також у харчових продуктах, підконтрольних ветеринарній службі”.

У частині здійснення практичного державного нагляду і контролю якості ветпрепаратів, кормів, кормових добавок і преміксів Інститут щорічно проводить 200-250

експертиз НД на імпорتنі, 100-120 на вітчизняні препарати з відтворенням методів контролю, здійснює державний нагляд на 70-90 підприємствах, які випускають продукцію для ветмедицини і тваринництва, по 700-900 серіях проводить вибірковий контроль продукції на якість, безпечність, ефективність; обстежує підприємства ветмедицини на предмет підтвердження умов організації виробництва продуктів для ветмедицини і тваринництва.

Інститут та всі його профільні лабораторії акредитовані на відповідність міжнародному стандарту ДСТУ/ISO/IES-17025. Дослідження, які проводить Інститут гармонізовані з параметрами міжнародних стандартів і практики, відповідають вимогам національної безпеки. Інститут має підготовлені кадри для впровадження стандартів міжнародної системи якості GCP, GLP, GMP і HACCP у відповідні сфери діяльності. Ось лише декілька основних напрямів діяльності нашої наукової установи:

- сертифікація ветеринарних лікарських засобів, сировини і продуктів тваринного походження, атестація виробництв ветеринарних лікарських засобів, акредитація випробувальних лабораторій контролю якості ветеринарних препаратів та кормових добавок;

- встановлення залишкових кількостей ветеринарних препаратів і токсикантів у сировині, продуктах тваринного походження, кормах та кормових добавках;

- здійснення фармакологічного нагляду за застосуванням зареєстрованих ветеринарних препаратів, контролю за дотриманням його вимог усіма учасниками ринку ветеринарних препаратів;

- здійснення контролю за дотриманням норм належної клінічної, лабораторної, виробничої та дистрибуційної практики усіма суб'єктами господарювання у сфері ветеринарної фармації;

- здійснення валідації, експертної оцінки та контролю у сфері розробки, виробництва, обігу та застосування ветеринарних препаратів, кормів та кормових добавок, а також визначення біодоступності та біоеквівалентності;

- надання наукових консультацій з питань ефективності, якості та безпеки ветеринарних лікарських засобів, кормів та кормових добавок усім установам та організаціям ветеринарної медицини України.

Наукові тематики Інститут виконує на замовлення Міністерства аграрної політики та продовольства України, Державної ветеринарної та фітосанітарної служби України. Одними із напрямків цих тематик є гармонізація національного законодавства України до законодавства ЄС, в частині визначення правових, організаційних та економічних засад у сфері виробництва, експорту, імпорту, використання та введення в обіг кормів, кормових добавок, преміксів та забезпечення їх якості і безпеки. З цих питань Інститут є організатором розробки Закону України «Про корми», який уже розглянутий у профільних комітетах Верховної Ради України. Проект Закону гармонізовано із законодавством ЄС, зокрема регламентами ЄС № 183/2005, 767/2009, 1831/2003.

За державним замовленням розроблено нормативні документи щодо приведення у відповідність до чинного законодавства України та міжнародних стандартів механізмів погодження технічних умов на продукцію для ветеринарної медицини та змін до них із врахуванням правил державної реєстрації “Порядок заборони (призупинення) та вилучення з обігу ветеринарних препаратів, кормових добавок на території України”.

Гармонізовані стандарти системи Кодексу Аліментаріус: SAC/MRL 2-2012 Maximum Residue Limits for Veterinary Drugs in Foods (Максимальні залишкові концентрації ветеринарних препаратів у продуктах харчування); SAC/RCP 61-2005 Code of Practice to Minimize and Contain of Antimicrobial Resistance (Норми і правила по мінімізації і запобіганню розповсюдження резистентності до антимікробних препаратів); SAC/GL 77-2011 Guidelines for Risk Analysis of Foodborne Antimicrobial Resistance (Рекомендації щодо проведення аналізу ризику резистентності до антимікробних препаратів харчового походження).

Науковці Інституту завершили роботи з виконання завдань із кластерного проекту «Acoustic wave application for the analysis of the quality and safety of porous food and non-food matrices» – «ACOUSTICS» за програмою ІТЕА, результатом якого розроблені і впроваджені альтернативні, інноваційні методи та методика виявлення мікотоксину ДОН у кормах та кормовій сировині. У завершальній фазі роботи – валідація акустичного приладу, спільно розробленого із литовськими партнерами і проведення порівняльних випробувань з традиційними методиками визначення мікотоксинів на базі ДНДКІ ветпрепаратів та кормових добавок. Цей проект був першим та єдиним для України в рамках програми робіт європейської агенції координації досліджень ІТЕА-2.

ДНДКІ ветпрепаратів та кормових добавок плідно співпрацює із 42 науково-дослідними, освітніми установами національної та галузевих академій наук України, 24 зарубіжними науковими та науково-контрольними закладами, 112 інофірмами 23-х країн світу. На базі Інституту функціонують: секція Державна фармакологічна комісія ветмедицини України, Технічний комітет Держспоживстандарту України 132 “Засоби захисту тварин, корми та кормові добавки“, акредитовані відповідно до міжнародного стандарту ДСТУ ISO/IEC 17025 Орган та випробувальний Центр із сертифікації та впровадження на відповідність ветпрепаратів, кормів, кормових добавок та продуктів тваринництва, Національне агентство із реєстрації продукції для ветеринарної медицини та тваринництва.

Важливим вектором є те, що Інститут бере участь у роботі багатьох міжнародних організацій; зокрема Світовій організації охорони здоров'я тварин, Світовій організації продовольства та сільського господарства тощо. Зв'язки із закордонними колегами дають можливість співробітникам Інституту постійно підвищувати науковий рівень, розширяти поле контактів та працювати над іміджем своєї держави. Науковці Інституту постійно підвищують свій кваліфікаційний рівень завдяки стажуванню у наукових установах Європи. Це — Державний інститут ветеринарії у Пулавах, Інститут зоотехніки у Кракові, лабораторія «Сврофін» у Гамбурзі, Інститут загальної та неорганічної хімії імені Н. С. Курнакова РАН у Москві, Національний інститут оцінки ризику продовольства і ветеринарії у Каунасі, Інститут реєстрації ветеринарних препаратів, кормів та кормових добавок у Чеській Республіці та Лабораторія ветеринарної медицини у Данії.

Інститут забезпечує виконання програми з підготовки і проведення наукових, виробничих та практичних форумів. Традиційно в Інституті проводяться Міжнародні науково-практичні конференції на тему «Ветеринарні препарати: розробка, контроль якості та застосування». Щорічно проводяться науково-практичні конференції і семінари міжнародного і всеукраїнського рівнів з актуальних питань розвитку ветеринарної науки і практики, функціонують постійно діючі курси з підготовки контролерів для виробництв ветмедицини, Інститут є постійним учасником національних і регіональних виставок досягнень народного господарства, представляв свої розробки на тематичних виставках у Німеччині, Польщі, Чехії, Росії, Білорусі. Фонд інформаційного забезпечення Інституту нараховує понад 19000 одиниць найменувань нормативних документів — це найбільш чисельна профільна інформаційна база у ветеринарній медицині України.

Колектив Інституту свою працю спрямовує на примноження авторитету і могутності Батьківщини, співробітники гідно відстоювали свої права і свободи на Майдані Незалежності в період Помаранчевої революції та революції Гідності. Під постійною увагою трудового колективу є захисники, які боронять свободу, незалежність та територіальну цілісність України. Серед них є чоловіки та сини наших співробітників, для яких Інститутом були виділені кошти на придбання найнеобхіднішого військового спорядження. З ініціативи працівників Інституту неодноразово збиралися кошти, продукти харчування та медикаменти для наших героїв. Окрім цього, у фонд допомоги воїнам АТО було перераховано чотириденний заробіток працівників Інституту, придбано для Львівського військового госпіталю сучасне аналітичне і діагностичне обладнання.

Свій 40-річний ювілей інститут зустрів гідним внеском у вітчизняну і світову ветеринарну науку та практику. Повністю переобладнані профільні лабораторії Інституту до вимог GMP. Потужності Інституту — лабораторії, об'єкти забезпечення, конференц-зали відповідають міжнародним нормам.

Колектив Інституту приймав у себе гостей, керівників ветеринарної служби України, Польщі, Угорщини, Словаччини. Основною метою чотиристоронньої зустрічі було об'єднати зусилля ветеринарних служб країн-учасниць, направлених на обмеження поширення вірусу сказу в Україні та Європі. Обговорювались питання стосовно створення на базі ДНДКІ ветпрепаратів та кормових добавок референс-центру Міжнародного епізоотичного бюро щодо безпеки продукції бджільництва. Ця пропозиція успішно була розглянута та рекомендована до прийняття Комісією щодо наземних видів тварин МСБ ще у вересні 2014 року.

Чіткі перспективи співпраці окреслені головою Львівської обласної державної адміністрації О. М. Синюткою, який ознайомився з основними напрямки діяльності та роботою провідних лабораторій, відзначив актуальність функцій щодо контролю безпеки та якості ветеринарних препаратів, кормових добавок та продуктів харчування тваринного походження, що є запорукою для майбутнього здорового суспільства України.

Відомий американський вчений та письменник Бернارد Шоу влучно зауважив: «Якщо людина робить складну працю і виконує її добре, вона ніколи не втратить до себе поваги». І сьогодні, напередодні сорокарічного ювілею Інституту, можна впевнено стверджувати, що мета науковців Інституту матеріалізувалася. Адже в Інституті створені всі умови для науково-дослідної роботи, щоб кожен сповна зміг зреалізувати свої творчі, наукові і професійні здібності, а це надалі сприятиме визнанню колективу Інституту в царині науки в Україні та світі.

40TH ANNIVERSARY OF STATE SCIENTIFIC RESEARCH CONTROL INSTITUTE OF VETERINARY MEDICINAL PRODUCTS AND FEED ADDITIVES

I. Ya. Kotsiumbas, Director of Institute, Doctor of Veterinary Sciences, Professor, Corresponding Member of NAAS, Honoured Worker of Science and Technics of Ukraine, Master of honorable title „Doctor honoris causa”

State Scientific Research Control Institute of Veterinary Medicinal Products and Feed Additives,
11, Donetska str., Lviv, 79019, Ukraine

S U M M A R Y

In October, 2015 State Scientific Research Control Institute of Veterinary Medicinal Products and Feed Additives celebrates its 40th anniversary. The strategic direction of its development was the preparation of scientific specialists according to the profile that would professionally perform functions delegated by the state. The level of modern equipment provision, scientific staff allow the Institute to conduct the tests in the sphere of quality, safety and efficacy of veterinary medicinal products, feed additives and premixes and finished products of animal origin concerning the residues of active substances of veterinary medicinal products, heavy metal salts, radionuclides, harmful chemical substances, to determine bacterial and parasitic contamination, mutagenicity and cancerogenicity, identification of proteins of different animal species and poultry and GMO.

СЛАВНЫЙ 40-ЛЕТНИЙ ЮБИЛЕЙ ГНИКИ ВЕТЕРИНАРНЫХ ПРЕПАРАТОВ И КОРМОВЫХ ДОБАВОК

*І. Я. Коцюмбас, директор Інститута, доктор ветеринарних наук, професор,
член-корреспондент НААН, заслужений діятель науки і техніки України,
обладатель почетного титула "Doctor honoris causa"*

Государственный научно-исследовательский контрольный институт ветеринарных
препаратов и кормовых добавок
ул. Донецкая, 11, г. Львов, 79019, Украина

А Н Н О Т А Ц И Я

В октябре 2015 года Государственный научно-исследовательский контрольный институт ветеринарных препаратов и кормовых добавок отмечает 40-летие от основания. Стратегическим направлением его развития была и остается подготовка научных кадров в соответствии с профилем, которые бы профессионально выполняли делегированные государством функции. Уровень обеспечения современным оборудованием, научными кадрами позволяет Институту с высоким уровнем достоверности проводить исследование качества, безопасности и эффективности ветеринарных препаратов, кормовых добавок и премиксов, а также готовую продукцию животного происхождения на остаточные количества действующих веществ ветпрепаратов, солей тяжелых металлов, радионуклидов, вредных химических веществ, определять бактериальную и паразитарную загрязненность, мутагенность и канцерогенность, идентификацию белков разных видов животных, птицы и ГМО.